

Miestny národný výbor v Preseľanoch 1950 - 1990

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	Obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1555_11120	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Miestny národný výbor v Preseľanoch	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1950 – 1990	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	3,84 bm	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Miestny národný výbor v Preseľanoch	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	<p>Zriaďovanie národných výborov v roku 1944 určovali „Pokyny SNR a Smernice Povereníctva vnútra“, ktoré nemali právnu normu, boli zriadené na prechodnú dobu. Na základe ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 18/1944 zo 4. decembra 1944 vznikli národné výbory, ako orgány štátnej moci s cieľom prevziať právomoci notárskych úradov. Mali sa zriadiť voľbami a ako orgány štátnej správy mali byť podriadené vláde. Nariadenie Predsedníctva SNR č. 26/1945 Zb. zo 7. apríla 1945 o pôsobnosti miestnych a okresných výborov ustanovilo na základe volieb vykonaných podľa volebného poriadku pre každú obec národný výbor. Zároveň sa definitívne zrušili dovtedajšie obecné a obvodné notárske úrady.</p> <p>Vo februári 1948 boli zriadené dočasné správne komisie, na čele s predsedom, voleným tajomníkom a komisiou ako poradným orgánom.</p> <p>Do roku 1950 sa v organizácii práce miestnych národných výborov veľa nezmenilo – národný výbor riešil záležitosti obce na plenárnych zasadnutiach, ako výkonný orgán</p>	Dejiny správy pôvodcu

		<p>pôsobil tzv. užší výbor – neskôr rada miestneho národného výboru a administratívu vy- bavoval spoločný úrad národných výborov príslušného obvodu (spravidla totožného s obvodmi zrušených notárskych úradov).</p> <p>Obvodný úrad Miestneho národného výboru v Preseľanoch bol zriadený v apríli 1945. Svojou územnou pôsobnosťou kopíroval územnú pôsobnosť zrušeného Obvodného no- társkeho úradu v Preseľanoch a vzťahovala sa na obce Preseľany, Belince, Hrušovany a Koniarovce.</p> <p>Ako samostatné úrady začali miestne národné výbory pôsobiť po prijatí zákona č. 14/1950 Zb. o organizácii miestnych národných výborov, ktorým boli zrušené obvodné úrady MNV. Miestny národný výbor sa stal orgánom jednotnej štátnej správy na území obce a vykonával ju vo všetkých jej odboroch. Na čele národného výboru bol predseda a spolu s tajomníkom a ďalšími členmi tvorili radu, boli volení plénom národného výboru.</p> <p>Vládnym nariadením č. 14/1950 Zb. bol zrušený Obvodný úrad MNV so sídlom v Preseľanoch. Na ustanovujúcej schôdzi, ktorá sa konala 12. marca 1950 bolo z členov miestneho národného výboru zvolené predsedníctvo. Predsedom sa stal František Varga, rada mala 11 členov. Kom- isie volené neboli, ale oblasti ich činnosti boli pridelené jednotlivým členom národného výboru – referentom.</p> <p>Po voľbách v roku 1954 sa stal predsedom Miestneho národného výboru v Preseľanoch Jozef Bazala, rada bola päťčlenná. Národný výbor zriadil komisie: pôdohospodárska, finančno- rozpočtová, komisia pre školstvo a kultúru, komisia pre obchod, komisia pre pracovné sily, zdravotná. Jozef Bazala bol za predsedu zvolený aj v roku 1957 a v roku 1960. K predchádzajú- cim komisiám pribudla stavebná komisia. V roku 1964 bol za predsedu zvolený Július Šiška a boli zriadené komisie: finančno-rozpočtová, školstva a kultúry, sociálneho zabezpečenia, po- ľnohospodárska a pre výstavbu a byty. Vo volebných obdobiach v rokoch 1971 – 1981 bol za predsedu zvolený Anton Haváč a zriadené štyri komisie: komisia na ochranu verejného poriad- ku, pre výstavbu a poľnohospodárstvo, finančná a školská, sociálneho zabezpečenia. Po voľbách v rokoch 1981 a 1986 sa predsedom stal Dezider Németh a zriadilo sa 8 komisií: finančná, plá- novacia a výstavby, obchodu a cestovného ruchu, školstva a kultúry, na ochranu verejného po- riadku a pre mládež a telesnú výchovu.</p> <p>V obciach so spoločným národným výborom sa v jednotlivých miestnych častiach vytvárali občianske výbory. Historicky nadviazali na uličné výbory v mestách a osadné výbory v obciach, ktoré sa volili pred rokom 1960. Vládnym nariadením č. 71/1960 Zb. sa postavenie občianskych výborov spresnilo. Členmi občianskeho výboru boli poslanci miestneho národného výboru, ktorí mali v tej obci, či časti obce volebný obvod. Ostatní boli volení na verejnom zhromaždení na</p>	
--	--	--	--

		<p>dva roky. Zákonom č. 69/1967 Zb. z. o národných výboroch bolo upravené aj postavenie občianskych výborov. Veľkosť územného obvodu bola určená radou MNV a spravidla kopírovala volebný obvod. Občianske výbory mali 5 až 15 členov volených na verejnom zhromaždení na dobu 5 rokov a voľby museli byť uskutočnené najneskôr do 6 mesiacov po voľbách do národných výborov. Občiansky výbor tvorili predseda, podpredseda, tajomník a členovia. Úlohou občianskych výborov bolo oboznamovať občanov s uzneseniami plenárnych zasadnutí národného výboru a pomáhať pri ich plnení a pomáhať občanom uplatňovať svoje požiadavky smerom k národnému výboru. V obvode MNV v Preseľanoch boli zriadené občianske výbory v obciach Belince, Hrušovany, Kamanová a Koniarovce. Zápisnice Občianskeho výboru v Belinciach sa zachovali až od roku 1981, ktorý bol aj rokom volieb do národných výborov. Za predsedu občianskeho výboru bol zvolený Milan Fico, ktorý zostal vo funkcii aj po voľbách v roku 1986. V obci Hrušovany si občania v roku 1981 zvolili občiansky výbor, ktorého predsedom sa stal Jozef Kopček. Ani po voľbách v roku 1986 zmena v obsadení miesta predsedu nenastala. Predsedom občianskeho výboru v Kamanovej bol v rokoch 1977 – 1986 zvolený Jozef Pargáč. V obci Koniarovce vo volebnom období 1976 – 1981 zastával funkciu tajomníka Karol Bazala. Obsadenie ostaných funkcií a zloženie občianskeho výboru sa zo zachovaných dokumentov nepodarilo zistiť. V rokoch 1981 a 1986 bol za predsedu zvolený Jozef Kucka.</p> <p>Schválením zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení boli národné výbory zrušené a bola obnovená činnosť samosprávy, na ktorú prešla časť kompetencií národných výborov a opätovne vznikla aj špecializovaná štátna správa, ktorá prevzala príslušné agendy národných výborov.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Prvý kontakt Okresného archívu v Topolčanoch s registratúrnym strediskom MNV v Preseľanoch bol až v roku 1965. Po kontrole bolo skonštatované, že spisy sa ukladali vo fascikloch v alfanumerickom poradí. Protokolovanie spisov nebolo pravidelné, spisy boli u pôvodcu usporiadané chronologicko-numericke, len niektoré opakujúce sa hlásenia a štatistiky boli usporiadané do vecných skupín.</p>	Dejiny archívneho fondu
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	<p>Prírastky boli prevzaté na základe vyradovacích konaní na Miestnom národnom výbore v Preseľanoch a Obecnom úrade v Preseľanoch.</p> <p>Dňa 16. 06. 1967, pod prírástkovým číslom 315, boli prevzaté zápisnice pléna, rady, protokoly a spisy z rokov 1950 – 1960, 17. 07. 1977, prírástkovým číslom 714, okrem zápisníc a podacích denníkov boli prevzaté aj účtovné knihy, všetko z rokov 1961 – 1971. Prírastkovým číslom 989 boli dňa 20. 10. 1982, prevzaté za roky 1972 – 1976 zápisnice, spisy a účtovné knihy. Nasledujúci prírástok bol zapísaný 20. apríla. 1988,</p>	Spôsoby získavania archívnych prírástkov

		prírastkové číslo 1239, archív prevzal zápisnice, spisy a účtovné dokumenty z rokov 1976 – 1981. Dňa 26. 03. 1991, prírastkové číslo 1322, pri ktorom boli do archívu odovzdané zápisnice, spisy a účtovný materiál z rokov 1971 – 1990, 31. januára. 1996, prírastkové číslo 1469 boli prevzaté účtovné zostavy a 14. 06. 1996, prírastkové číslo 1489 zápisnice občianskych výborov. Posledný prírastok bol zapísaný 19. 01. 2004 pod číslom 1737, pri tomto preberaní sa iba doplnili predchádzajúce vyrad'ovacie konania o chýbajúce účtovné a ostatné archívne dokumenty z rokov 1975 – 1990	
3.3.1.	Scope and contents	Fond MNV v Preseľanoch sa zachoval vo veľmi dobrom stave. Zápisnice pléna a rady sú od roku 1950 takmer kompletne, podobne aj spisový materiál. K administratívnym spisom sa zachovali iba podacie denníky od roku 1962. Zachované spisy obsahujú štatistické prehľady o obyvateľstve, bytovom hospodárstve, zamestnanosti, o kultúrno-osvetovej činnosti, športovom dianí a stavebnom vývoji obce. Prehľad o hospodárení národného výboru podáva účtovný materiál a daňová agenda. Pred spracovaním bol rozsah fondu 5,28 bm, po spracovaní 3,84 bm.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Pri sprístupňovaní fondu bolo uskutočnené vnútorné vyradenie, pri ktorom boli z fondu vyradené záznamy, ktoré nespĺňali kritériá archívnych dokumentov – rôzne potvrdenia, sprievodné listy bez príloh a podobne. Z fondu sme vyradili 0,72 bm priznaní k daniam, ku ktorým sa zachovali predpisné zoznamy, 0,12 bm účtovných zostáv a 0,36 bm účtov. Zostávajúcich 0,12 bm boli hlavne duplicitné a multiplicitné záznamy a ďalšie dokumenty, ktoré neboli dôležité pre históriu Slovenska a Slovákov a boli z fondu vyradené.	Vyrad'ovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Fond je uzavretý a ďalšie prírastky sa neočakávajú.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený inventárom podľa schémy: I. Úradné knihy A. Zápisnice Zápisnice pléna	Spôsob usporiadania

		<p>Zápisnice rady Zápisnice Občianskeho výboru v Belinciach Zápisnice Občianskeho výboru v Hrušovanoch Zápisnice Občianskeho výboru v Kamanovej Zápisnice Občianskeho výboru v Koniarovciach Zápisnice komisií Zápisnice Výboru žien</p> <p>B. Evidencie</p> <p>II. Spisový materiál</p> <p>1. Podacie denníky</p> <p>2. Spisy</p> <p>III. Účtovný materiál</p> <p>A. Agenda rozpočtu Účtovné knihy</p> <p>B. Agenda daní Knihy</p> <p>IV. Ostatný materiál</p> <p>Inventárne jednotky sme určili podľa zaužívaných zásad a v zmysle metodického pokynu SAS-146/10-1982. Pri úradných knihách predstavuje inventárnu jednotku jeden ročník zápisníc pléna alebo rady. Pri zápisniciach komisií tvoria inventárnu jednotku zápisnice jednej komisie, pri spisoch je to jedna vecná skupina za jeden rok. Pri účtovných knihách je to skupina kníh viažuca sa k jednému účtovnému obdobiu (spravidla rok), pri daňových knihách jedna kniha.</p>	
3.4.1.	Conditions governing acces	K archívnym dokumentom vo fonde nie je obmedzený prístup.	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi Ministerstva	Podmienky vyhotovenia

		vnútra Slovenskej republiky.	vovania reprodukcí
3.4.3.	Language /scripts of material	slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	Fond sa zachoval nepoškodený, v dobrom fyzickom stave.	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, pobočka Topoľčany. Mgr. Lucia Macalíková: Miestny národný výbor v Preseľanoch 1950 – 1990, inventár, Topoľčany, 2011, evid. číslo 4298.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany, Pod kalváriou 2140, 955 01 Topoľčany.	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Fond Okresného národného výboru v Topoľčanoch (1911) 1945 – 1990 (1991). Obdobie činnosti MNV v rokoch 1945 – 1950 je sprístupnené inventárom k fondu Obvodný úrad miestnych národných výborov v Preseľanoch, ktorý je súčasťou združeného inventára k fondom obvodných úradov MNV. Inventár vypracoval kolektív pracovníkov Štátneho okresného archívu v Topoľčanoch v roku 1979.	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publikacion note	Kol. autorov: Preseľany. Preseľany, vydavateľ Obec Preseľany, 2016, počet strán 304, ISBN 978-80-972243-8-7	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Mgr. Lucia Macalíková	Informácia o spracovateľovi a

			spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	04. 09. 2018	Dátum vyhotovenia opisu